

Trykket i Klassekampen 14. mai 2007

Hvilke følger har den økonomiske blokaden fått for den palestinske befolkningen? Hverdag under blokade

Det er ikke gått upåaktet hen på Vestbredden at Norge som første land har opphevet den økonomiske boikotten som den demokratisk valgte palestinske regjeringen har vært utsatt for siden mars 2006. Jeg og de fleste andre i landsbyen i Ramallah der jeg bor satt og så på direktesendt tv da palestinerne statsminister, Ismael Hanieh, henviste til dette i slutten av sin tale til folket den 17. mars, dagen da den nye regjeringens politiske program ble fremlagt. Hvilke følger har denne økonomiske blokaden fått for den palestinske befolkningen?

Det norske folk har lest om konsekvenser som ødelagt økonomi og en humanitær katastrofe, spesielt på Gazastripen og i de nordlige delene av Vestbredden, der levekårene i utgangspunktet er de vanskeligste. Blokaden har også andre tilsynelatende mindre dramatiske virkninger i andre deler av landet som ikke kommer så godt fram i mediene, men som i aller høyeste grad bidrar til å ytterligere "kvele" store deler av den palestinske befolkningen. Det er ikke bare *Hamas* som ikke får penger til å drive sin politiske virksomhet, denne blokaden går også direkte utover de ca 140 000 ansatte i det palestinske selvstyret og deres familier, og får ringvirkninger for mange flere. Disse ansatte utgjør om lag 1/3 av hovedforsørgerne i palestinske familier¹ og de opplever restriksjoner på hvor stor del av lønnen sin de får utbetalt. Grovt sett kan man si at de ansatte i det palestinske selvstyret som tjener over 4500 kr i måneden har fått 30 % av lønnen sin utbetalt, de som tjener mellom 4500 og 2250 kr har fått ca 50 %, mens de som tjener opp til 2250 kr i måneden har fått det meste av lønnen sin utbetalt. Felles for dem er at de ikke har noen forutsigbarhet i hvor lenge lønnen må strekke til eller hvor mye de vil få ved neste utbetaling. Nå er det for eksempel over halvannen måned siden alle de ansatte i Utdanningsdepartementet fikk utbetalt halve lønnen. Jaber som begynte å jobbe for ett av departementene for ett år siden har ikke fått utbalt noe lønn i det hele tatt, for de har ikke råd til å betale noe til nyansatte. Likevel går Jaber og mange med ham på jobb hver eneste dag. Han forteller at han føler seg fratatt sin verdighet siden han ikke kan brødfø sin familie. Jeg møter frustrerte og deprimerte familieforsørgere og mange er for skamfulle til å be om hjelp.

For å håndtere denne situasjonen på best mulig måte har folk naturlig nok kuttet ned på sitt forbruk. Øverst på prioriteringslisten står barnas skolegang, bleier til små barn, og mat. De kjøper mindre og dårligere mat enn tidligere, lite frukt og kjøtt, mye brød og grønnsaker. De fleste må få utsatt betalingen av strøm- og vannregningene. Det sosiale livet til de berørte familiene har også endret seg drastisk. Unge par som har flyttet til byen reiser sjeldnere på besøk til sine familier i landsbyene rundt fordi de ikke har råd til transporten dit og de takker nei til invitasjoner til venner ved anledninger som krever gaver. I går var barnehagen i landsbyen jeg bor i på tur, men ikke alle familiene hadde råd til å sende barna. Reisen kostet ca 60 kroner. Jeg snakker stadig med folk som i perioder ikke har penger til mat og som må låne av venner eller familie som jobber utenfor den offentlige sektoren eller har arbeidsmigrert. For mange "nyfattede" familier er midler slektninger i USA eller Gulfen sender eneste muligheten til å få penger. En person som jobber i utlandet er gjerne forventet å sende penger til flere brødre og deres familier, samt sine foreldre i tillegg til sin egen familie. Det er ikke alle som har denne muligheten til hjelp fra familien, og det palestinske selvstyret har nå heller ikke mulighet til å bidra med noe. Mangel på penger har for eksempel ført til at

¹ Wikipedia (<http://en.wikipedia.org>)

det ikke er åpnet nye velferdssaker på over ett år. Det er heller ikke nok penger til å bekoste det de allerede inneværende sakene trenger. Videre er salg av kvinners gull, som er regnet som kvinnenes eneste finansielle sikkerhet, en av strategiene folk bruker for å få penger til det mest nødvendige. Kvinner som broderer bilder for salg og planting av familiens jord til eget bruk eller salg utgjør kjærkomne tilskudd for de med denne åpningen.

Streik i Ramallah

Samtidig må befolkningen leve med stadige streiker i den offentlige sektoren. Fra oktober i fjor holdt skolene i Ramallah stengt i 3 måneder, og mange skoler er fremdeles med jevne mellomrom stengte på grunn av lærerstreiker. Dette skaper et skille til de barna som blir sendt på privatskole. Flere offentlige kontorer, for eksempel posthuset, streiker hver onsdag og alle de offentlige sykehusene i Ramallah er i full streik. Til og med akuttavdelingen er nå stengt. Dette påvirker først og fremst de som i utgangspunktet er fattigst og som skal få gratis behandling ved disse sykehusene. Hvis de skal føde et barn nå må de betale over 2000 kr for dette på en privat klinikk. Handelsstanden i Ramallah-området er kraftig berørt av at det ikke er penger hos befolkningen. De fleste departement ligger i Ramallah-området og grunnet ”tredeilingen” av Vestbredden, med vanskeligheter for å krysse kontrollpostene mellom disse delene, bor også de fleste som jobber i selvstyret i områdene rundt Ramallah og Jerusalem. Nå har i tillegg israelerne begynt å frata dem som faktisk handler der, men bor i andre ”distrikt”, varene på kontrollpostene. Hvis de vil passere må de enten ødelegge varene eller returnere dem². Byggebransjen opplever også svært dårlige tider, noe som gjør mange arbeidsledige og unge menn klarer ikke å spare nok penger til å gifte seg. Slik kan jeg holde det gående. På denne måten forsures hverdagen for flere og flere palestinere grunnet den vestlige verdens og Israels økonomiske boikott av den folkevalgte regjeringen.

Norsk optimisme?

Det er ikke vanskelig å forstå den fortvilelsen og det sinne folk som ikke får utbetalt lønn for sitt arbeid og ikke kan brødfø sin familie føler. Med økende frustrasjon og fattigdom øker også konfliktnivået blant palestinske grupper, og uten en sterk stat blir det lovløse tilstander og ”familierådet” som regjerer. For å unngå en eskalering av situasjonen er det av stor betydning å gi støtte til den palestinske samlingsregjeringen og bygge opp under demokratiet. Sånn sett er Norges initiativ i denne sammenhengen, både ved å oppheve blokaden og ved å aktivt søke støtte til normalisering av forholdene til *Hamas* hos andre statsledere, flere steg i riktig retning. Det er plutselig litt stas å være nordmann i Ramallah.

Av Janne B. Bøe

Stipendiat ved Institutt for sosialantropologi, Universitetet i Bergen

Er nå på feltarbeid i Ramallahområdet

² Ma'an News Agency, 18 / 04 / 2007